

AVDELNINGEN FÖR SAMHÄLLSBYGGNAD
Simon Eriksson
Planhandläggare
Telefon 010-2249437
simon.eriksson@lansstyrelsen.se

Surahammars kommun
Samhällsbyggnadsenheten
plan-bygg@surahammar.se

Granskningsyttrande över förslag till ny översiktsplan för Surahammars kommun

Förslag till ny översiktsplan för Surahammars kommun har tidigare varit föremål för samråd enligt 3 kap. 8 § plan- och bygglagen (2010:900). Den 16 augusti 2019 lämnade Länsstyrelsen i samverkan med andra statliga och regionala myndigheter ett samrådsyttrande över planförslaget. Under samrådet framförda synpunkter och kommunens bemötande finns redovisat i en samrådsredogörelse. Planförslaget har efter bearbetning ställts ut för granskning under perioden den 2 oktober 2020 till den 2 december 2020. Länsstyrelsen har fått förlängd svarstid till den 18 december 2020.

Under granskningstiden ska Länsstyrelsen enligt 3 kap. 16 § yttra sig över planförslaget. Av yttrandet ska det framgå om:

1. förslaget inte tillgodoser ett riksintresse enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken,
2. förslaget kan medverka till att en miljökvalitetsnorm enligt 5 kap. miljöbalken inte följs,
3. redovisningen av områden för landsbygdsutveckling i strandnära lägen inte är förenlig med 7 kap. 18 e § första stycket miljöbalken,
4. sådana frågor rörande användningen av mark- och vattenområden som angår två eller flera kommuner inte samordnas på ett lämpligt sätt, och
5. en bebyggelse eller ett byggnadsverk blir olämpligt med hänsyn till människors hälsa eller säkerhet eller till risken för olyckor, översvämning eller erosion.

Övergripande synpunkter

Länsstyrelsen anser att kommunen har beaktat och arbetat vidare med en stor del av de synpunkter som Länsstyrelsen lade fram i sitt samrådsyttrande. De förändringar som har genomförts gällande översiktsplanens utformning är positiva och läsaren ges nu en mer lättöverskådlig och tydlig bild av kommunens intentioner och ställningstaganden.

Riksintressen enligt 3 eller 4 kap. miljöbalken

Kommunen skriver att utvecklingen av bättre vägar bör få företräde om det kan påverka ett annat riksintresse. Länsstyrelsen vill uppmärksamma kommunen om vad som gäller enligt 3 kap. 10 § miljöbalken. Om ett område enligt 5-8 §§ är av riksintresse för flera oförenliga ändamål, skall företräde ges åt det eller de ändamål som på lämpligaste sätt främjar en långsiktig hushållning med marken, vattnet och den fysiska miljön i övrigt. Sammanfattningsvis är det en fråga som bedöms från fall till fall utifrån vilken markanvändning som är lämpligast på den aktuella platsen.

Riksintresse för kulturmiljövård

Länsstyrelsen ser positivt på att besöksnäringen och friluftsliv ska utvecklas inom riksintresseområdena och att dessa värden tillsammans med naturvärden stärks. Utveckling av kommunikationer och friluftsliv kan innebära broar, breddning av vägar m.m. och kopplat till detta saknar Länsstyrelsen ett ställningstagande till hur hänsyn ska tas till riksintresset Strömsholms kanalmiljö. Länsstyrelsen ser att den ovan nämnda utvecklingen kan komma att skada riksintresset.

Länsstyrelsen saknar information om hur riksintresset Strömsholms kanalmiljö ska beaktas vid nybyggnation vad gäller förtätning, volymer och höga höjder, till exempel inom Gamla bruket i Virsbo. Detta omfattar även verksamhetsområdena i och intill riksintresset. Länsstyrelsen ser att detta kan komma att skada riksintresset.

Översiktsplanen tydliggör inte hur riksintresset ska värnas, förutom i de planerade detaljplaner och områdesbestämmelser som ska tas fram i de tre utpekade områdena; Surahammars brukssamhälle, Ramnäs brukssamhälle och Virsbo brukssamhälle, herrgård och brukskyrka. Ur kulturmiljöperspektiv framgår det inte hur riksintressets värden längs med Strömsholms kanalmiljö ska skyddas från skada som kan uppstå till följd av kommande landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS). Detta gäller även Kolbäckåns dalgång.

Det är positivt att kommunen ska värna om vattenförekomster ur en natur-, fisk- och kulturmiljövårdssynpunkt. Länsstyrelsen vill understryka att miljömålen *ett rikt odlingslandskap* och *levande sjöar och vattendrag* också berör kulturmiljövårdens intressen, bland annat riksintresset Strömsholms kanalmiljö.

I kapitel 4.1.1. *Kulturmiljö och fornlämningar* anser Länsstyrelsen att det bör förtydligas att Strömsholms kanal i sin helhet även utgör riksintresse för kulturmiljövården.

Riksintresse för naturvård

Länsstyrelsen vill erinra om att samtliga Natura 2000-områden är riksintressen och bör tas upp i listan i kapitel 5.1.1. Kohagen, Djupebo och Björkbacken saknas

i den nämnda listan. Vidare är summeringen av skyddade områden felaktig. Sju områden av dessa områden är naturreservat.

Riksintresse för totalförsvarets militära del

Surahammars kommun har inga öppet redovisade riksintressen för totalförsvarets militära del. För att säkerställa att ingen skada sker på de riksintressen som omfattas av sekretess och inte kan redovisas öppet på karta, är hela landets yta samrådsområde för objekt högre än 20 m utanför tätort och högre än 45 m inom tätort. Länsstyrelsen hänvisar till Försvarmakten och deras yttrande som bifogas i sin helhet.

Miljö kvalitetsnorm enligt 5 kap. miljöbalken

Länsstyrelsen har inget att erinra i detta skede av planeringen kring hur frågan om miljö kvalitetsnormer har beaktats. Frågan granskas i efterföljande detaljplanering för att säkerställa att miljö kvalitetsnormer följs.

Landsbygdsutveckling i strandnära lägen (LIS)

Länsstyrelsen har inget att erinra beträffande LIS-områden då detta inte behandlas i översiktsplanen. LIS-områden hanteras separat genom en översyn av strandskyddet i stort och en utredning av förutsättningar för LIS. Resultatet kommer att presenteras som ett tillägg till översiktsplanen.

Mellankommunala frågor

Länsstyrelsen har inget att erinra över hur samordning av användning av mark- och vattenområden som angår två eller fler kommuner har genomförts.

Hälsa och säkerhet

Geoteknik

Länsstyrelsen ställer sig bakom Statens geotekniska instituts (SGI) yttrande om att de geotekniska säkerhetsfrågorna nu är tillräckligt beskrivna i översiktsplanen. SGI:s yttrande bifogas i sin helhet.

Farligt gods

Länsstyrelsen har inget att erinra gällande farligt gods i detta skede av planeringen. Frågan om hur farligt gods beaktas granskas i efterföljande detaljplanering.

Övriga synpunkter utifrån nytt innehåll och ny disposition

Kulturmiljö

Det moderna kulturarvet

Länsstyrelsen ser positivt på att ett nytt kulturmiljöprogram ska tas fram som också lyfter den moderna bebyggelsen och bebyggelsemiljöerna. I översiktsplanen anser Länsstyrelsen dock att det moderna kulturarvet bör likställas med det äldre kulturarvet vad gäller ställningstagande till de kulturhistoriska värdena. I översiktsplanen får det moderna kulturarvet en underordnad roll där mer är tillåtnande.

Kulturhistoriska värden

Kommunen skriver att utveckling av befintlig bebyggelse eller nyproduktion intill befintlig bebyggelse skapar möjligheter för bevarande och utveckling av natur- och kulturvärden. Länsstyrelsen vill ur kulturmiljösynpunkt dock påpeka att kulturhistoriska värden riskerar att påverkas negativt vid nyproduktion i exempelvis småbyar och intill torp. Det är därför av stor vikt att beakta det som kommunen lyfter i översiktsplanen gällande tillvaratagande av exempelvis landskapskaraktär och det kulturella, historiska samt arkitektoniska arvet.

Rekommendation om ytterligare underlag

Länsstyrelsen vill uppmärksamma kommunen om inventeringen *Avtryck av den industriella utvecklingen* som redogör för Västmanlands industrihistoriska kulturarv. Inventeringen utgör ett översiktligt kunskapsunderlag om länets industriella utveckling och är ett viktigt kunskapsunderlag för det fortsatta arbetet med länets industrihistoriska kulturarv. Denna inventering bör utgöra ett underlag i översiktsplanen såsom exempelvis landskapskaraktäranalysen och kulturminnesvårdsprogrammet.

Natur

Tätortsutveckling och grön infrastruktur

Länsstyrelsen vill uppmana kommunen att beakta och bevara de små grönområden som finns spridda inom tätorterna. Närbelägna fickparker och små naturområden är viktiga för trivsel, folkhälsa och är en viktig del i den gröna infrastrukturen. Länsstyrelsen vill även poängtera att ett grönt samband inte måste utgöras av stora sammanhängande grönområden, utan kan även utgöras av en kombination av parkmiljöer, naturområden och trädstråk.

Det noteras även att det inte finns något grönt stråk som passerar genom Surahammars tätort och att två av tre stråk dras utanför tätorten. Länsstyrelsen föreslår att kommunen förlänger det nord-sydliga stråk som passerar Västeråsleden så att det dras vidare norrut till kraftgatan och sedan fortsätter genom tätorten. Detta stråk kan med fördel kompletteras med en öst-västlig gren

som utgår från Tippenområdet, ett område som pekats ut i naturvårdsplan 2015 som ett våtmarksområde med intressanta växter och ett rikt fågelliv.

Kommunen skriver att ett ihopkopplat nätverk av grönområden, grönstråk och trygga gång- och cykelbanor ger förutsättningar för en bra fritid, ökad trygghetskänsla och god folkhälsa. Ett bevarande av grönområden kan ibland komma i konflikt med åtgärder för ökad trygghetskänsla. Länsstyrelsen vill poängtera att det i planeringen av gång- och cykelbanor även är viktigt att ta hänsyn till naturvärden för att se till att dessa inte försvinner i syfte att öka tryggheten.

Invasiva främmande arter

Länsstyrelsen anser att områden med invasiva främmande arter (IAS) bör belysas i översiktsplanen. Kommunen bör i sina ställningstaganden ange ambitioner om bekämpning och hur kommunen vill agera angående mycket svårbekämpade arter som parkslide, bl.a. i samband med exploatering.

Miljö

Buller

Länsstyrelsen vill uppmärksamma kommunen på att vid planläggning för nya bostäder nära bullrande verksamheter gäller riktvärden enligt *Boverkets allmänna råd om industribuller* (BFS 2020:2). Det allmänna rådet innehåller riktvärden för tillämpning vid planläggning, förhandsbesked och bygglovsprövning av bostadsbebyggelse i områden som påverkas av omgivningsbuller utomhus från industriell verksamhet och annan verksamhet med likartad ljudkaraktär.

Kommunen skriver att riktvärden för omgivningsbuller finns för bostäder, vård- och undervisningslokaler samt områden för rekreation och friluftsliv.

Länsstyrelsen anser att kommunen bör komplettera med att riktvärden även finns för skolgårdar, se Naturvårdsverkets vägledning *Riktvärden för buller på skolgård från väg- och spårtrafik*.

I ställningstagandet för buller skriver kommunen att riktvärden ska tillämpas vid planläggning, bygglov och förhandsbesked för nya bostadsbyggnader.

Länsstyrelsen anser att kommunen bör tillämpa riktvärdena för samtliga byggnader och områden som nämns tidigare i kapitlet.

Skyddsavstånd och övriga störningar

Länsstyrelsen anser att kommunen bör lyfta fram att ny bebyggelse på landsbygd bör lokaliseras så att tillräckliga skyddsavstånd säkerställs i förhållande till lantbruk med djurhållning och gödselhantering respektive hästgårdar.

I kapitlet om energihushållning och klimathänsyn anser Länsstyrelsen att kommunen bör klargöra att småskalig eldning kan ge upphov till störande rök hos närboende, men också utsläpp av luftföroreningar.

Hållbara kommunikationer

Länsstyrelsen ställer sig undrande till varför kommunen ensidigt fokuserar på godstransporter på väg i kapitel 3.2.2. då godstransporter på järnväg är ett mer hållbart alternativ. I avsnitt 2.2.2. lyfter kommunen däremot fram järnvägens roll och vikten av utveckling längs järnvägen. Länsstyrelsen anser att kommunen bör samordna texterna i dessa två kapitel.

Kartor

I samrådsskedet framförde Länsstyrelsen att kartorna i översiktsplanen behövde kompletteras och förtydligas. Länsstyrelsen ser positiv på de ändringar och kompletteringar som har genomförts. Nedan följer ytterligare synpunkter gällande kartorna.

I flera av översiktsplanens kartor saknas teckenförklaringar och Länsstyrelsen rekommenderar kommunen att komplettera kartorna med detta för att göra dem tydligare. Vad som redovisas i kartorna bör tydligt framgå även utan de tillhörande texterna i översiktsplanen. Vidare vill Länsstyrelsen uppmana kommunen att komplettera texterna med hänvisningar till kartorna, där detta inte redan finns, och att kontrollera så att de befintliga hänvisningarna är korrekta.

Den karta som identifierar större områden som har stor betydelse för besöksnäring, rekreation, landskapsbild och kulturmiljö skulle behöva kompletteras med ett grönt område vid Gnien och Djupebo. Länsstyrelsen ställer sig också undrande till varför Tippenområdet inte är inkluderat i kartan för viktiga grönområden och gröna samband i Surahammars tätort.

Kopplat till kommunens ställningstagande i kapitel 5.1.2. saknar Länsstyrelsen en karta över områden som har betydelse för naturvård och friluftsliv. Länsstyrelsen gör tolkningen att kommunen syftar på andra områden än de områden som pekas ut som skyddad natur och riksintressen. Vidare ställer sig Länsstyrelsen även frågande till varför Djupebo och Björkbacken har undantagits.

Länsstyrelsen ser gärna att byggnadsminnen enligt 3 kap. kulturmiljölagen finns utmärkta i en karta. Slutligen saknar Länsstyrelsen information om tillståndspliktiga verksamheters läge i kommunen, vilket med fördel kan förtydligas i kartorna.

De som medverkat i beslutet

Beslutet har fattats av länsråd Ulrica Gradin med handläggare Simon Eriksson som föredragande. I den slutliga handläggningen har också miljöskyddshandläggare Mikael Wulff, biträdande avdelningschef för naturvård Lena Strömvall, byggnadsantikvarie Isa Lindqvist och arkeolog Christina Svensson medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.

Så här hanterar länsstyrelsen personuppgifter

Information om hur vi hanterar dessa finns på www.lansstyrelsen.se/dataskydd.

Bilagor

Inkomna yttranden från:

Statens geologiska institut (SGI)

Försvarsmakten